

Délka zkoušky je 15 minut ústního projevu (+ 15 minut na potítku, kde jsou k dispozici dějepisné atlasy). Student si vylosuje jednu z 25 otázek, kterou stručně uvede, případně subjektivně zhodnotí, a pak svůj výklad zaměří dle vlastního výběru na 1-2 podotázky, které prezentuje do hloubky. U zbývajících podotázek se očekává více než základní znalost.

Studenti mají možnost navštěvovat seminář *Dějepis pro maturanty*, konzultovat s vyučujícími, nebo využívat na Classroomu desítky textů, které se vážou k jednotlivým maturitním otázkám. Znalost textů označených zde vykřičníky je pro jednotlivé otázky nezbytná a žádoucí. K dispozici je rovněž seznam literatury, s odkazy na jednotlivé maturitní otázky.

- 1) ZEMĚDĚLSKÉ CIVILIZACE – neolitická revoluce; specifika vývoje regionů; úloha státu starověkého a dnešního; vznik a vývoj písma; kultura a náboženství vybraných starověkých civilizací
- 2) ANTICKÁ CIVILIZACE – řecká polis: definice a sociální struktura; antický občan - práva a povinnosti; proměny forem vlády a komparace se současností; římské impérium; antická mytologie
- 3) CÍRKEV - vznik a vývoj křesťanství; proměny církve od starověku do vrcholného středověku; struktura, činnost a význam církve; církev a stát, kláštery, hereze
- 4) LÉNO – vznik, proměny a funkce feudálních vztahů; centrum a periferie v Evropě; učení trojího lidu; kulturní hodnoty středověku; specifika regionů a komparace s jinými civilizačními okruhy
- 5) RENESANCE – změny ve společnosti, myšlení a kultuře; specifika Itálie; proměny a komparace renesance a humanismu v Zaalpské Evropě
- 6) STAVOVSKÝ SNĚM – základní modely vývoje novověkých států, jejich kořeny a specifika; komparace stavovské a absolutistické monarchie; důsledky a alternativy jejich vývoje; státovědné teorie novověku
- 7) REFORMACE – příčiny, zrod a šíření náboženské reformace; specifika jednotlivých regionů; katolická reforma; důsledky náboženského rozkolu a pozdější vývoj náboženství v konfesijně rozdělené Evropě
- 8) BAROKO - společnost, víra a kultura; proměny mentality člověka; vztah vědy a filosofie; utváření a specifika barokní krajiny
- 9) OSVÍCENSTVÍ – proměny mentality lidí, společnosti a forem vlády; důsledky pro jednotlivé sociální skupiny; konfrontace vědy a víry; pozitiva a negativa osvícenství tehdy i nyní
- 10) REVOLUCE – komparace evropských revolucí 17. až 19. století; americká revoluce; revoluční cyklus a jeho příklady ve st. 20. a současnosti
- 11) NÁRODNÍ PROBUZENÍ - „jaro národů“; různé teorie vzniku nacionalismu; specifika národních obrození; vývoj nacionalismu od 19. století po současnost
- 12) KOLONIALISMUS A DEKOLONIZACE – příčiny a modely budování kol. impérií; etapy, příčiny a způsoby dekolonizace; pozitiva a negativa kolonialismu a dekolonizace; současné problémy tzv. třetího světa; třetí svět v době studené války

13) IDEOLOGIE 19. STOLETÍ – konzervatismus, liberalismus, socialismus; jejich ideové kořeny, teze a stoupenci; vývoj a proměny ideologií od 19. st. po současnost

14) TOTALITNÍ IDEOLOGIE 20. STOLETÍ – jejich kořeny, teze, nositelé a vývoj; komparace komunismu a fašismu; příčiny úspěchu a porážky; metody propagandy totalitních režimů

15) DĚDICTVÍ TOTALITARISMU – srovnání teorie a praxe v rámci Střední Evropy; rodinná historie a prolnutí velkých a malých dějin; vyrovnávání se s minulostí a důsledky totalitarismu ve Střední Evropě

16) TERRA INCOGNITA A UTOPIE – kultury předkolumbovské Ameriky a Asie; vztahy s Evropany; proměny ideálu „nezkaženého divocha“; hledání ideálu utopie od renesance po současnost

17) MINORITY – modely jejich soužití s většinovou společností od starověku po současnost; „lidé na okraji“, sexuální aj. menšiny, Romové, Židé (judaismus, antisemitismus, sionismus)

18) ISLÁMSKÁ SPOLEČNOST – pilíře islámské víry, směry a šíření; vztahy křesťanů a muslimů v minulosti i současnosti; pozitiva a negativa vzájemného susedství v průběhu dějin; islámská společnost a civilizace dnes – tradice a modernita v islámském světě

19) VÁLKA A NÁSILÍ – proměny válek, válečníka a obrazu násilí od středověku po dnešek; vojáci v. civilisté; válečná ekonomika; disciplinace společnosti

20) OBCHOD A PRŮMYSLOVÉ REVOLUCE – obchodní výměna od středověku po současnost; průmyslové revoluce; ekonomická globalizace a její důsledky; teorie vzniku a vývoje kapitalismu, alternativní ekonomiky

21) MĚSTO – vývoj od vrcholného středověku po moderní dobu; městská správa a politické soupeření; sociální struktura; rozdílná mentalita města a vesnice; modely urbanizace v současnosti

22) VESNICE – proměny vesnice od agrární revoluce po současnost; patrimoniální správa; sociální skladba; rozdílná mentalita města a vesnice; poddanství a nevolnictví; člověk a krajina

23) SVĚT NA POČÁTKU 21. STOLETÍ – „konec dějin“, „střet civilizací“ a „multipolární svět“; lokální konflikty současnosti a jejich kořeny; integrační procesy; perspektivy světových civilizací

24) MÝTUS A DĚJINY – národní paměť, dějepisectví a popkultura; rozdílné historiografické interpretace vybraných událostí a procesů (např. kulty světců, husitství, Bílá Hora, národní obrození, první republika aj.)

25 a) SOUKROMÍ ČLOVĚKA – proměny privátní sféry člověka a rodiny od středověku po dnešek (každodennost, festivita, spiritualita, stravování, sexualita, nemoc, smrt aj.); tradice a modernita

týká se tříd: 4.A + 4.B + 4.C (Pešek, Jirouchová)

25 b) ČLOVĚK, STÁT A UMĚNÍ – proměny a funkce umění v závislosti na roli státu (sakrální umění, mecenášství, křesťanské umění, kultura ve službách totality)

týká se třídy R8.A (Zemánek)